

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtionavustus- toiminnan kehittäminen

TUULA LYBECK, HANKEJOHTAJA
PARLAMENTAARISEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS
5.12.2023

Valtionavustushanke

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom left and curves upwards and then downwards towards the right. A fourth line starts from the right edge and curves upwards and then downwards towards the bottom left. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke

- Valtionavustushanke toimii valtiovarainministeriössä 11.3.2019–31.12.2023 välisen ajan. Se on muutos- ja digitalisaatio- sekä tuottavuushanke.
- Valtiovarainministeriö jatkaa valtionavustustoiminnan ja -palveluiden kehittämisen ohjaamista hallintorajat ylittäen. Ministeriö tukee valtionavustuksia koskevan tiedon hyödyntämistä.
- Valtiokonttori vastaa lakisääteisten tehtäviensä perusteella valtionavustuspalveluista sekä tuottaa analysointi- ja raportointipalveluja.

Hallinnon on toimittava yhdessä ja yhtenäisesti. Työtä valtionavustusten hallinnoinnin vaikuttavuuden, läpinäkyvyyden, tehokkuuden ja yhdenmukaisuuden lisäämiseksi on jatkettava.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä
Juha Majanen

Valtionavustushankkeen keskeiset tuotokset

Valtionavustustoiminnan kehittäminen

1. Tieto- ja vaikuttavuusperusteinen valtionavustustoiminta (toiminnan muutos),
2. valtionhallinnon yhteiset valtionavustuspalvelut sekä
3. valtionavustusten hallinnointi menettelyineen

lisäävät valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta, minkä eteen on työskenneltävä määrätietoisesti myös jatkossa.

Keskeiset tuotokset

- Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli
- Valtionavustustoiminnan sanasto
- Valtionavustusten hallinnointia koskevat oppaat
- Hakijaryhmäkohtaiset raportit
- Säädosmuutokset
- Valtionavustustoiminnan tietovaranto ja siihen sisältyvät digitaaliset palvelut (valtionavustuspalvelut)

”Kuten perustuslakivaliokunta on huomauttanut, kyseessä on suuren mittaluokan uudistus, joka kytkee yhteen laajan joukon erilaisia toimijoita. Valiokunta pitää siksi välttämättömänä, että valtiovarainministeriö edelleen edistää uudistusta ja seuraa sen toimeenpanoa ja vaikutuksia tarkasti myös vuoden 2023 loppuun asti kestäväen kehittämisen- ja digitalisointihankkeen päätyttyä ja reagoi asianmukaisesti havaittuihin ongelmiin.”

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2022 vp— HE 88/2022 vp

Tuottavuus- ja vaikuttavuushyödyt

- Valtionapuviranomaisten odotetaan saavan tuottavuus- ja vaikuttavuushyötyjä aikaan tulevina vuosina.
- Tavoitteena ovat
 - **välittömät taloudelliset hyödyt** eli tietojärjestelmäkustannusten vähentäminen ja uusinvestointien välttäminen sekä valtionavustustoimintaan sitoutuneen henkilötyömäärän vähentäminen ja
 - **välilliset taloudelliset hyödyt**, kuten valtionavustusten kohdentaminen ja käyttö.

Valtionavustukset on kohdennettava tehokkaasti ja käytettävä tuloksellisella ja vaikuttavalla tavalla yhteiseksi hyväksi ja tietoon perustuen.

Budjettipäällikkö, osastopäällikkö
Mika Niemelä

Arvio välittömistä taloudellisista hyödyistä viranomaistoiminnassa

Tietojärjestelmäkustannukset Henkilötyömäärä ja -kustannukset

3,2
M€

4 M€

13
M€

Poistuvat tietojärjestelmä-
kustannukset

Ylläpito- ja kehittämis-
kustannukset 3,2 miljoonaa
euroa/vuosi

Valtion virastojen ja
laitosten uus-
investointien
välttäminen

4 miljoonaa euroa on
varovainen arvio
vuoteen 2029
mennessä

217 henkilötyövuotta,
40 %:a 542
henkilötyövuodesta

1 henkilötyö-
vuosi/60 000 euroa

Valtionavustuspalveluiden tuottavuushyötyjä

- Valtionavustuspalveluiden käyttäminen on valtionapuviranomaisille maksutonta.
- Valtionavustuspalvelut vähentävät manuaalista työtä, samalla on kiinnitettävä huomiota osaamisen kehittämiseen.
- Valtionavustuspalvelut lisäävät valtionavustusprosessin ja siihen liittyvien toimintatapojen tehokkuutta sekä läpinäkyvyyttä valtionavustuksen hakuilmoituksen laadinnasta sen käytön raportointiin. Valtionavustuspalveluja pilotoineet valtionapuviranomaiset ovat olleet valtaosin tyytyväisiä.
- Valtionavustuspalveluiden käyttö säästää aikaa ja rahaa, koska esimerkiksi
 - kertaalleen saatu/syötetty **rakenteinen tieto** on käytettävissä valtionavustusprosessin myöhemmissä vaiheissa;
 - lomakkeet on kätevä tehdä **tietomallieditorin** ansiosta;
 - **kirjanpito- ja maksuaineisto muodostuu automaattisesti** poistaen monelta valtionapuviranomaiselta yhden työvaiheen kokonaan;
 - valtionavustuspalveluissa otetaan käyttöön **automaation keinoja**, ja jatkossa on tarkoitus myös hyödyntää **tekoälyä**.

Valtionavustusten hallinnon tuottavuushyötyjä

- Koska valtionavustuspalvelut ja toimintatapojen kehittäminen helpottavat valtionavustusten hakemista ja myöntämistä, valtionapuviranomaisia suositellaan panostamaan suunnitteluun ja arviointiin, jotta valtionavustuksilla saadaan aikaan tavoiteltuja vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Valtionavustusten hallinnon keinoja:
 - Arvioidaan, milloin valtionavustus on **oikea yhteiskuntapoliittinen keino** saavuttaa valittuja päämääriä ja edistää niihin liittyviä tavoitteita.
 - Punnitaan, mitä tietoja valtionavustuksen myöntämisessä tarvitaan.
 - Informoidaan valtionavustuksen hakijaa oikea-aikaisesti ymmärrettävällä tavalla (**valtionavustuksen hakuilmoituksessa**)
 - Varmistetaan **hyvä hallinto ja taloudenhoito**, esimerkiksi:
 - Valtionavustuksen vakioehdot sekä selkeät arviointiperusteet ja -kriteerit luovat edellytykset valtionavustusten väärinkäytön sekä oikaisupyyntöjen ja takaisinperinnän määrien vähenemiseksi.
 - Ennakoinnin ja suunnitelmallisuuden korostaminen valtionavustustoiminnan valvonnan järjestämisessä.
- Valtionapuviranomaiset voivat kehittää toimintatapojaan valtionavustushankkeen tuotosten avulla siitä huolimatta, että ne käyttävät omia asiointi- ja hallinnointipalvelujaan valtionavustustoiminnassa.

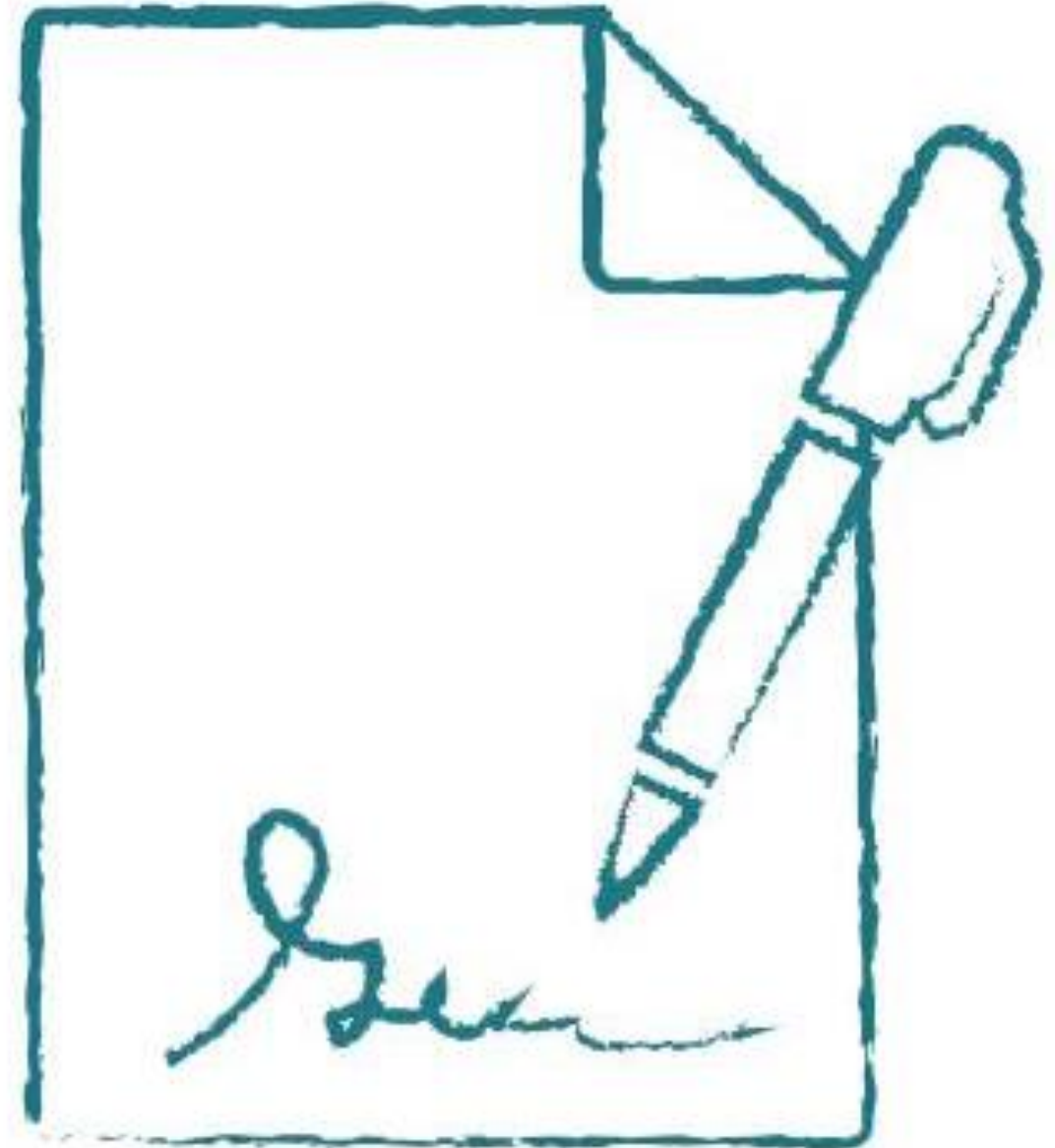
Valtionavustusten kohdentamisen ja käytön tuottavuushyötyjä

- Harkinnanvaraisia valtionavustuksia myönnetään arviolta 4 mrd €* vuosittain, mikä oli noin seitsemän prosenttia valtion talousarvion menoista vuonna 2019. Valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden lisääminen tarkoittaa esimerkiksi
 - päällekkäisten valtionavustusten vähentämistä,
 - epätarkoituksenmukaisten valtionavustusten karsimista sekä
 - valtionavustusten kokoamista nykyistä laajemmiksi kokonaisuuksiksi ja valtionavustusohjelmiksi.
- Vaikuttavuus merkitsee myös sitä, etteivät valtionavustuksilla tavoiteltavat tulokset ja vaikutukset vaadi pitkällä aikavälillä yhtä paljon resursseja kuin nyt.
- Tuloksia ja vaikutuksia voitaisiin parantaa myös avustamalla useiden toimijoiden yhteistyössä toteuttamia hankkeita nykyistä laajemmin, mikä tehostaisi myös valtionavustusten hakemista ja myöntämistä.

* Tiedot perustuvat vuonna 2018 tehtyyn kyselytutkimukseen, ja ne on julkaistu [Valtionavustusten tuottavuuspotentiaali](#) -raportissa. Valtionavustusten määrää ja henkilötövuosimäärää koskevat luvut sisältävät myös EU-rahoitusta ja sen hallinnointia koskevan osuuden.

Valtionavustus- toiminnasta muualla

- [Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma](#) (Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, esimerkiksi liite B)
- [Julkisen talouden meno- ja rakennekartoitus](#) (valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:13, sivut 131–134)
- [Uudistuva ja kestävä Suomi: Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoro 2022](#) (valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:77, sivu 35)

Tutustu tarkemmin

- **Valtionavustushanke**
 - [Hankesivu](#)
 - [Loppuseminaaritalenne](#)
 - [Valtionavustukset](#) (vm.fi)
- **Yhteys**
 - Hankejohtaja **Tuula Lybeck**, valtiovarainministeriö, tuula.lybeck@gov.fi
 - Erityisasiantuntija **Leena Rantala**, valtiovarainministeriö, leena.rantala@gov.fi

Esimerkki valtionavustus- hankkeen valmistelusta

- Järjestöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvien käytäntöjen kehittäminen valtionavustushankkeessa

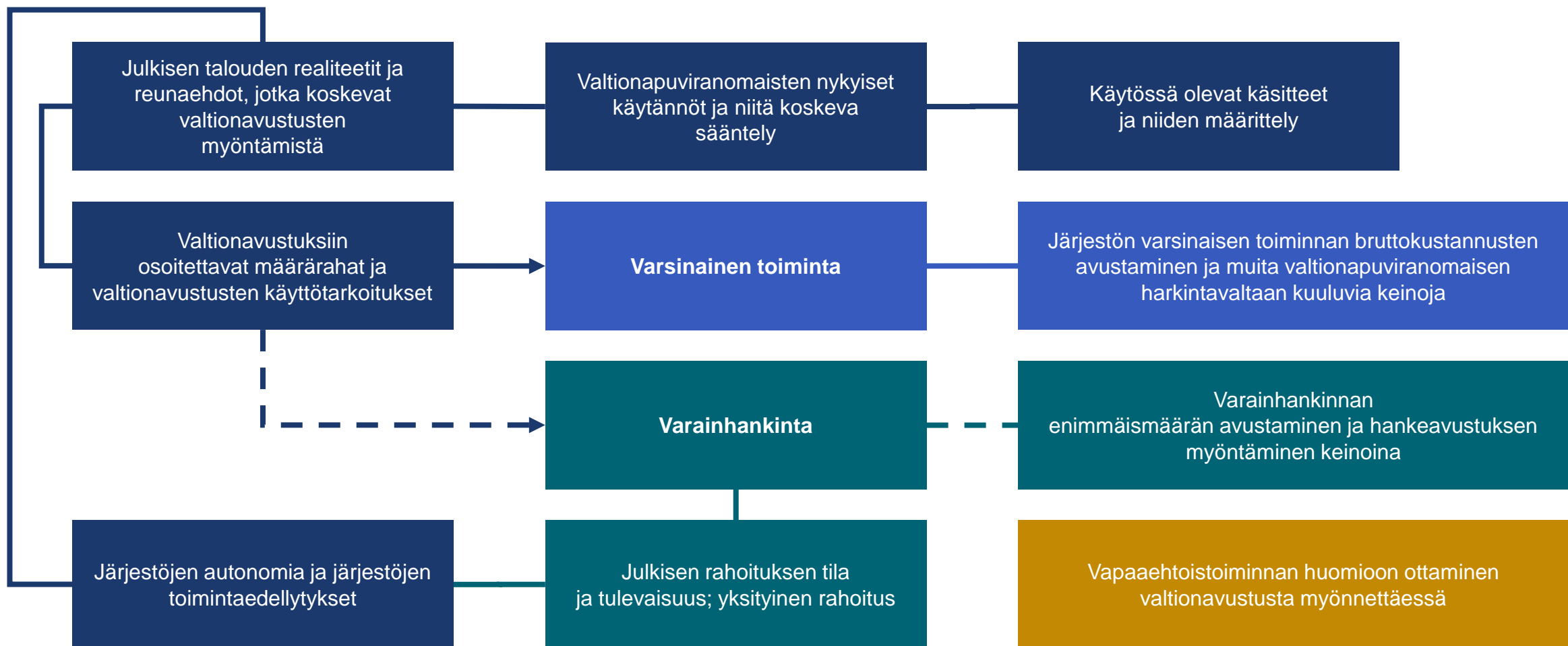
Järjestöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvien käytäntöjen kehittäminen

- Toimielinten tehtävät ja toimintatavat ("osallisuusrakenne")
- Arviointiperusteet ja -kriteerit (ml. vastuullisuus ja varallisuus)
- Valtionavustusten käyttötarkoitus ja sen mukaiset ehdot ja rajoitukset (varsinainen toiminta ja varainhankinta)
- Monivuotisten yleisavustusten myöntäminen
- Järjestötiedon kokoaminen

Lähde: [Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt](#): Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Lähde: [Järjestöjen varainhankinnan avustaminen ja tukeminen valtionavustustoiminnassa](#)

Katso myös: [Rahapelitoiminnan tuotoista myönnetyt avustukset](#) – Hallinnoinnin asianmukaisuus ja tuloksellisuuden edellytykset

Valtionavustuspalvelut

The background is a solid teal color. It features several white, abstract, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom left and curves upwards and then downwards towards the right. A fourth line starts from the right edge and curves upwards and then downwards towards the bottom right. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Valtionavustuspalvelut

Valtionavustustoiminnan tietovaranto ja siihen sisältyvät palvelut:

- **Haeavustuksia.fi** asiointiin ja hakijoiden informointiin
- **Hallinnoivavustuksia.fi** valtionapuviranomaisille valtionavustusten hallinnointia ja käsittelyä varten
- **Tutkiavustuksia.fi** tiedonvälitykseen

Valtionavustuspalveluiden pitkän aikavälin tuotevisio vastaa valtionavustustoiminnan yhteisen toimintamallin periaatteita. Palveluja kehitetään ketterän ohjelmistokehityksen menetelmin.

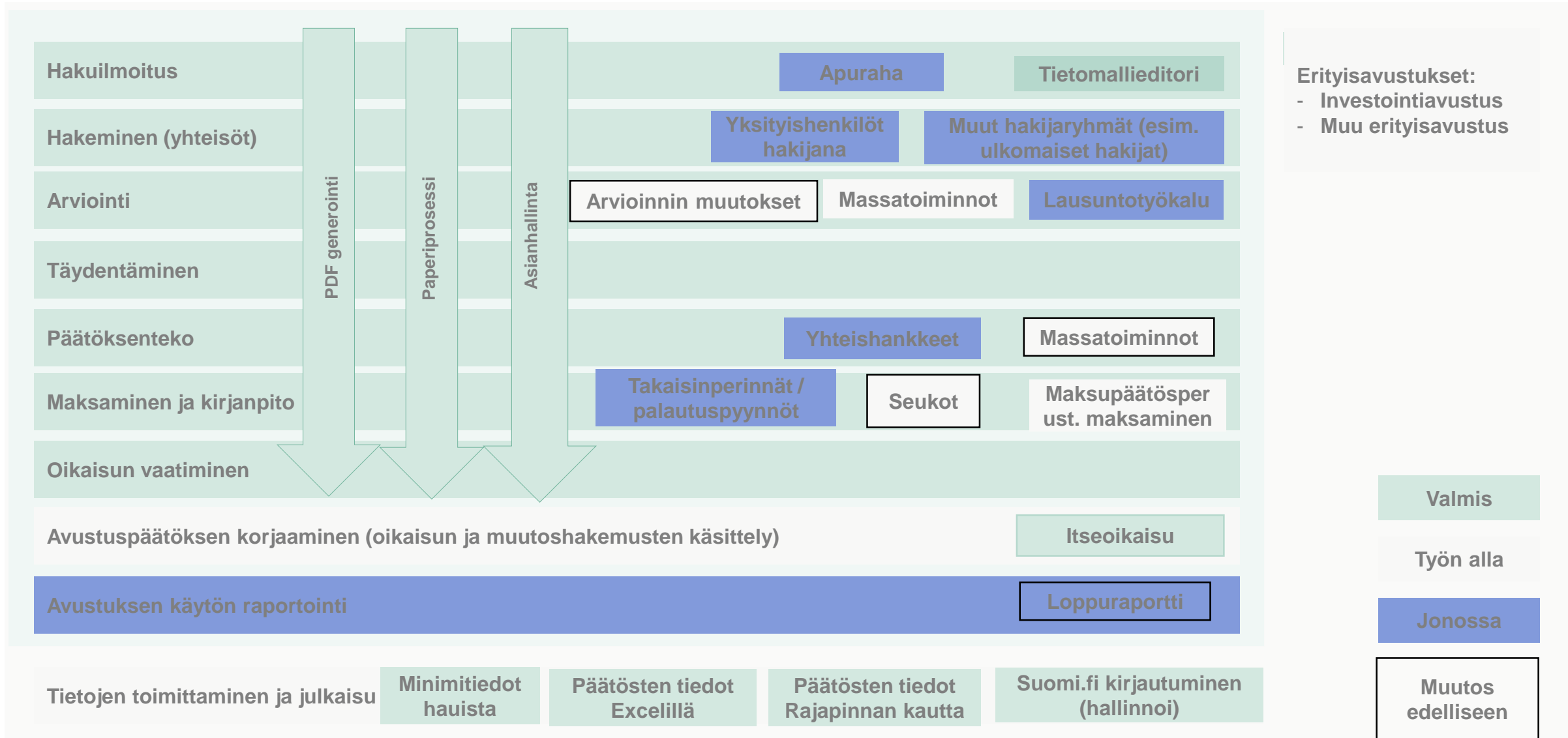

Valtionavustus- palveluiden kehittäminen

- Tavoitteena on, että valtionavustuspalvelut otetaan laajasti käyttöön valtionhallinnossa. Tällä hetkellä noin 20 valtionapuviranomaisella on käynnissä projekti palveluiden käyttöönottamiseksi.
- Valtionavustusprosessin digitalisointi on kesken, mutta valtionavustuspalveluiden kehittäminen jatkuu täysimääräisesti vuoden 2024 ajan, ja palveluissa otetaan vaiheittain käyttöön (ja versioittain kehitettyjä) uusia ominaisuuksia ja toiminnallisuuksia.

Valtionavustuspalveluiden kehityksen valmiusaste

Automaatiosta odotetaan tuottavuushyötyjä

Valtionapuviranomaisten tarpeita

- Tietojen hyödyntäminen ja integraatiot
- Tekstianalyysityökalut
- Muu analytiikka
- Väliraporttien tarkastaminen
- Loppuraportin tarkastaminen
- Toiminnan ja talouden tarkastukset
- Sääntöpohjaisen automaation hyödyntäminen valtionavustusten myöntämisessä

Valtionavustuspalveluiden nykytila

- Sisäänkirjautuminen ja asiakasprofiilit
- Haut
- Avustusasiat ja asiakirjat
- Tutkiavustuksia.fi
- Tietomallieditori
- Maksatus- ja kirjanpitoaineisto
- Väli- ja loppuraportointi
- Herätteet ja tiedoksiannot
- Julkisuusluokka ja tietopyynnöt
- Tekniikka

Tutustu tarkemmin

- **Valtionavustuspalvelut**
 - [Valtionavustuspalvelut](#)
 - [Toiminnallisuusopas](#)
- **Yhteys**
 - Toimialajohtaja **Mari Näättsaari**, Valtiokonttori, mari.naatsaari@valtiokonttori.fi
 - valtionavustuspalvelut@valtiokonttori.fi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lisätiedot

TUULA LYBECK, HANKEJOHTAJA
TUULA.LYBECK@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET

The background features several thin, teal-colored lines that curve and intersect across the page, creating a modern, abstract design. One line starts from the left and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom right and curves upwards towards the top right. These lines intersect to form various shapes and patterns.

Tausta-aineistoa seuraavaa kokousta varten

Kansalaisyhteiskunta ja julkinen rahoitus

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame from the bottom and sides towards the top right, creating a sense of movement and depth.

Kansalaisyhteiskunta ja yleishyödyllisyys

- Kansalaisyhteiskunnan toiminta on vapaaehtoista ja arvoperusteista. **Yleishyödyllisyys** on kansalaisyhteiskunnan yksi ideologinen kulmakivi. Eräitä keskeisiä kansalaisyhteiskunnan toimijoita ovat esimerkiksi erilaiset ihmisten vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuvat sosiaaliset verkostot ja yleishyödylliset yhteisöt, yhteiskunnalliseen muutokseen pyrkivät yhteiskunnalliset liikkeet sekä rekisteröityneet yhdistykset ja säätiöt.
- **Yhdistystoiminta** perustuu yhdistymisvapauteen. Toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu, mutta toiminta tuottaa monia hyötyjä kansalaistoimijalle itselleen ja koko yhteiskunnalle. Osa yhdistyksistä ja säätiöistä tuottaa myös palveluja.
- Suomessa on pitkät perinteet **kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon kumppanuudesta** sekä kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuuden ja toimintamahdollisuuksien tukemisesta. Kansalaistoiminnalla on keskeinen merkitys suomalaisen demokratian, yhteiskunnan toiminnan ja kehityksen sekä ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

Lähde: [Kansalaisyhteiskunta eOppiva-koulutus](#)

Julkisen rahoituksen yleisiä haasteita

- **OECD** on arvioinut suomalaisen kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia 2021 ilmestyneessä raportissaan ja antanut Suomelle useita suosituksia.
- **Julkisen rahoituksen yleisiä haasteita**
 - Läpinäkyvä ja hallintorajat ylittävä tapa hakea valtionavustuksia puuttuu.
 - Valtionavustusten saajat ovat vakiintuneita.
 - Rahoitus koetaan lyhytaikaiseksi / -kestoiseksi.
 - Ennakkovalvonta on vähäistä.
 - Vaikuttavuuden arviointi ei ole systemaattista.
 - Byrokratiaa on vähennettävä.
 - Järjestöjen autonomia on turvattava.

Kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien tukeminen

Muutosten kohtaaminen

- Ikääntyvä ja monimuotoistuva väestö ja muuttuva ikärakenne
- Ammattimaistuva järjestökenttä
- Ihmisten ajankäytön muutokset
- Digitalisaation vaikutukset

Lähde: [Kansalaisyhteiskunta eOppiva-koulutus](#)

Ratkaisujen etsiminen ("5R")

Hallinnon kehittäminen

- Säätely
- Resurssit
- Päätöksenteko
- Turvallisuus

Toiminnan mahdollistaminen

- Recognition
- Resources
- Representation
- Regulation
- Resilience

Lähde: [Protecting Civic Society – Update 2023](#)

Rahoitustaso ja leikkaukset

The background is a solid teal color. It features several white, curved lines that sweep across the frame from the bottom and sides towards the center, creating a sense of movement and depth. The lines vary in thickness and curvature, some appearing as simple arcs while others cross or curve more sharply.

Uusi rahoitusmalli ja rahoitustaso

- Rahapeli tuotolla rahoitettujen toimintojen taloudellinen ja määrärahatasoon liittyvä riippuvuus Veikkaus Oy:n tuotosta lakkaa vuoden 2024 alusta lukien arpajaislain (1047/2001) muutoksen tullessa voimaan. Veikkaus Oy:n tuotolla aikaisemmin rahoitetuille toimintoille on linjattu parlamentaarisessa yhteistyössä uusi rahoitusmalli, jossa toimintoja rahoitetaan jatkossa menokehysten sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista.
- Vuodelle 2024 kohdennettava avustustoiminnan kokonaisrahoitustaso opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilla on 990 miljoonaa euroa ja se perustuu vuosien 2013–2022 valtionavustusrahoituksen kymmenen vuoden reaalisena keskiarvoon, johon on lisätty veteraaneille vuonna 2022 kohdennettu rahoitus. Vuosina 2025–2027 kokonaisrahoitustason määrittelyssä on huomioitu vuosittainen veteraanien rahoituksen alentuminen.
- Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla määrärahataso sisältää lisäksi v. 2024–2026 Raha-automaattiyhdistykseltä siirtyneiden, ns. jakamattomien voittovarojen purkua.

Lähde: [Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2024–2027](#)

Lähde: [Yhteisymmärrysmuistio](#) (8.2.2022)

Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelma (liite B)

- Järjestöille myönnettäviin valtionavustuksiin osoitettavia määrärahoja leikataan vaiheittain hallitusohjelmakaudella.
- Seuraavat tiedot ovat suuntaa antavia, koska kyseisiltä momenteilta myönnetään valtionavustuksia myös muille kuin järjestöille.

Hallinnonala	Momentti	2024	2025	2026	2027	2028	Pitkän aikavälin vaikutus
OKM	Useita	10	25	50	125	125	125
STM	30.90.50				100	100	100
MMM	30.10.40 30.10.44 30.10.50 30.40.46 30.40.62	8	7	4	4	4	4

Lähde: [Vahva ja välittävä Suomi](#): Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma (20.6.2023)

Edellinen parlament. neuvottelukunta

- Ennakkotiedot osoittavat, että parlamentaarisesti sovitusta rahoitustasosta poikettaisiin selvästi poikkeuksellisesta taloudellisesta tilanteesta johtuen.
- Viittaamme Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan 19.9.2023 kannanottoon, jossa korostettiin, että parlamentaarisesti päätetystä rahoituksen tasosta tulee pitää kiinni vuoteen 2026 saakka ja että järjestöjen julkinen rahoitus on jatkossakin ennakoitavaa ja pitkäjänteistä.
- Sosiaali- ja terveysalan, nuorisotyön, liikunnan, kulttuurin ja tieteen toimijoiden riittävän rahoituksen turvaamisessa parlamentaarista yhteisymmärrystä tulee seurata vähintään yhtä vahvoin perustein kuin TKI-rahoituksen tuntuvassa lisäämisessä on tehty.

Lähde: [Kannanotto](#) (4.10.2023)

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta

- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan puheenjohtajien viesti budjettiriiheen: elinvoimaisen järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan edellytyksistä on pidettävä kiinni
- Ne [leikkaukset) tulevat näkymään eri järjestösektoreilla eri tavoin. Lisäksi on otettava huomioon yleinen kustannusten nousu, joka käytännössä jo nyt aiheuttaa järjestöille paineita sopeuttaa toimintaansa. Uhkana on, että hallituskauden loppuun mennessä järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan toimintakyky kyykkää dramaattisesti suhteutettuna järjestöjen toiminnan tarpeeseen yhteiskunnassa. Muutokset voivat myös lisätä järjestökentän ammattimaistumista ja polarisaatiota, jotka voimistuessaan voivat haastaa järjestölähtöisen toiminnan ydintä.
- Jos leikkaussuunnitelmien kanssa kuitenkin edetään, tulee hallituksen ennen leikkauspäätöksiä arvioida niiden kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvat vaikutukset ja pyrkiä minimoimaan negatiiviset seuraukset.

Lähde: [Puheenjohtajien viesti budjettiriiheen](#) (19.9.2023).

Lähteitä

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom left and curves upwards and then downwards towards the right. A fourth line starts from the right edge and curves upwards and then downwards towards the bottom left. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Lue lisää

Hallintopolitiikan julkaisusarjan julkaisuja

- Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi; [valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:27](#)
- Järjestöjen varainhankinnan avustaminen ja tukeminen valtionavustustoiminnassa; [valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:20](#)

Muita julkaisuja

- Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvulla; [valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:47](#)
- Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla; [oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:8](#)
- Civic Space Scan of Finland; [OECD Public Governance Reviews 2021](#)
- Protecting Civic Society – Update 2023; [European Union Agency for Fundamental Rights, 2023](#)
- Rahapelitoiminnan tuotoista myönnettyt avustukset; [Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 9/2022](#)

Lisäksi

- Kansalaisyhteiskunta – mitä julkisen hallinnon tulisi siitä tietää [-eOppiva-koulutus](#)